

مراقبت از فیستول

فیستول شریانی-وریدی چیست؟

بهترین روش دسترسی به عروق برای انجام همودیالیز در دراز مدت، انجام ارتباط بین سرخرگ ها و سیاهرگ ها است که به فیستول شریانی-وریدی معروف است.

فیستول از چه موقعی و تا چه مدت قابل استفاده است؟

۶-۲ ماه لازم است تا بعد از عمل جراحی، فیستول برای استفاده در همودیالیز آماده گردد.

این فیستول معمولاً ۵ تا ۷ سال کارایی دارد و در صورت مراقبت صحیح تا ۱۰ سال یا بیشتر نیز میتواند مورد استفاده قرار گیرد.

محل های ایجاد فیستول در بدن:

دو محل معمول برای ایجاد فیستول بین سرخرگ و سیاهرگ مچ دست و آرنج است.

بعد از عمل جراحی چه مراقبتهایی نیاز است؟

- ۱- زخم کوچکی بعد از عمل احتمالاً در دست شما وجود دارد که در حفظ پانسمان آن بکوشید .
- ۲- میتوان پانسمان را بعد از ۴۸ ساعت برداشت.
- ۳- پس از برداشتن پانسمان میتوانید دوش بگیرید.
- ۴- بخیه ها حدود ده روز بعد کشیده خواهند شد، در طول این مدت زخم محل فیستول را تمیز و خشک نگه دارید.
- ۵- بعد از جراحی قادر به رانندگی نیستید، بنابراین باید از شخص دیگری بخواهید شما را تا منزل برساند.
- ۶- در یکی دو روز اول حداقل چند بار در روز به کمک یک بالش (به ارتفاع ده سانتی متر) بازو را بالا نگه دارید. چنانچه محل فیستول را هم سطح بیابالای سطح شانه قرار دهید، درد و تورم شما کاهش پیدا میکند.
- ۷- در صورت وجود درد طبق نظر پزشک معالج از یک قرص مسکن استفاده کنید.
- ۸- محل فیستول را از نظر علائم و نشانه های زیر بررسی کنید-

- خونریزی
- افزایش درجه حرارت موضعی
- ترشحات چرکی از محل فیستول یا جای خروج سوزن های دیالیز
- قرمزی
- تورم
- تغییر رنگ (کبودی و خون مردگی)
- درد

مراقبت از فیستول

تاریخ تدوین : ۱۳۹۸/۰۹/۲۳

تاریخ بازنگری : ۱۴۰۴/۰۹/۳۱

تاریخ بازنگری بعدی : ۱۴۰۷/۰۹/۳۱

کد : MH.BR.PE.DIA.۲۰۷

واحد آموزش به بیمار

۹- ی صورت مشاهده علایم زیر به پزشک خود مراجعه کنید:

- خونریزی شدید و طولانی مدت بعد از انجام دیالیز در محل خروج سوزن های دیالیز
- سردی، گزگز شدن و رنگ پریدگی دست(به علت نرسیدن خون به انتهای دست و کاهش جریان خون اندام)
- لمس نشدن لرزش یا ارتعاش در محل فیستول به دلیل لخته شدن رگ فیستول(بلافاصله بعد از عمل جراحی یا در صورت استفاده بلند مدت)
- وجود علایم عفونت در دستی که فیستول دارد.

ورزش های مناسب برای فیستول را مرتب انجام دهید:

حداقل ۴ الی ۶ هفته زمان لازم است تا بعد از عمل فیستول برای استفاده در همودیالیز آماده شود و به اصطلاح برسد.

ورزش های خاصی برای قوی و پر خون شدن رگ های فیستول پیشنهاد شده که به تسریع رسیدگی (برجسته شدن فیستول) و بهره برداری از آن کمک میکند:

- یک توپ اسفنجی را در دست عمل شده قرار دهید و هر روز ۲۰ مرتبه آن را فشار دهید.
- یک گیره لباس را با دست عمل شده چندین مرتبه در روز باز و بسته کنید.
- وزنه های نیم کیلویی را در دست عمل شده قرار دهید و حرکت باز و بسته کردن دست را چندین مرتبه انجام دهید.
- نوک انگشتان دست عمل شده را به ترتیب از انگشت کوچک به طرف انگشت شصت حرکت دهید و این ورزش را چندین مرتبه در روز انجام دهید.

*تریل یا لرزش در محل فیستول طبیعی و نشانه سلامت آن است، مرتباً فیستول را از این نظر کنترل کنید.

۱۵ توصیه برای نگهداری فیستول

- ۱- از وارد شدن ضربه به دست فیستول دار خودداری کنید، به طور مثال از به کار بردن تیغ برای زدودن موهای دست فیستول دار یا بستن دستبند، مچ بند، ساعت و پوشیدن لباس هایی با آستین تنگ اجتناب کنید.
- ۲- علایم و نشانه های عفونت را بشناسید و در صورت مشاهده به سرعت به پزشک مراجعه کنید.
- ۳- از پوشیدن لباس های آستین تنگ یا حمل اجسام سنگین با اندام دارای فیستول خودداری کنید
- ۴- از آویزان کردن کیف سنگین بر روی شانه دست دارای فیستول و برداشتن اجسام سنگین یا کیسه های خرید سنگین اجتناب کنید..
- ۵- بر روی اندام دارای فیستول نخوابید و از بی حرکت نگه داشتن طولانی مدت دست فیستول دار خود بپرهیزید.
- ۶- در هر نوبت دیالیز تغییر محل سوزن زدن را به پرسنل تاکید کنید. گاه فیستول دچار آنوریسم در در یک ناحیه ندرت برجسته و پر خون میشود که خط پارگی دارد و حتما باید به جراح نشان داد.
- ۷- ورزش های مناسب رسیدگی فیستول را تا دستیابی به نتیجه مطلوب انجام دهید.
- ۸- در صورت اسهال و استفراغ شدید، خونریزی و یا مصرف داروهای ضد پرفشاری خون ممکن است فشار خون شما کاهش یابد. از آنجا که فشار خون کمتر از ۱۰ باعث کم خونی و از کار افتادن فیستول میشود، بنابراین از پیش آمد های منجر به شرایط فوق اجتناب کنید و روزانه بعد از هر بار افت فشار خون تریل یا لرزش را در محل فیستول لمس کنید. همچنین از خوردن دارو های کاهنده فشار خون بدون مشورت پزشک خودداری کنید.
- ۹- اگر به هر دلیلی تریل یا لرزش لمس نشد، سعی کنید با قرار دادن گوشی در مقابل فیستول صدای آن را بشنوید و چنانچه لرزشی حس نکردید پیگیری کنید.
- ۱۰- هر گونه علایم و نشانه های عفونت یا عدم وجود تریل یا ارتعاش فیستول را سریعاً به پزشک و پرسنل دیالیز گزارش کنید.

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان / بیمارستان شهید محمد منتظری نجف آباد

مراقبت از فیستول

تاریخ تدوین : ۱۳۹۸/۰۹/۲۳

تاریخ بازنگری : ۱۴۰۴/۰۹/۳۱

تاریخ بازنگری بعدی : ۱۴۰۷/۰۹/۳۱

کد: MH.BR.PE.DIA.۲۰۷

واحد آموزش به بیمار

- ۱۱- فیستول را نخارانیید چون ناخن ها میتواند منبع عفونت باشند. جهت کاهش خارش میتوان از پماد D کلامین استفاده کنید.
- ۱۲- به پرسنل و تیم پزشکی نا آشنا با وضعیتتان یادآوری کنید که از دست فیستول دار شما تزریق دارو، سرم، خونگیری و اندازه گیری فشار خون انجام ندهند.
- ۱۳- محل فیستول را روزانه و نیز قبل از هر همودیالیز با آب و صابون بشویید.
- ۱۴- از کندن پوسته های زخم محل فیستول خودداری کنید.
- ۱۵- برای نرم شدن پوست ناحیه ی سوزن ها میتوان از پماد ویتامین A+ استفاده کرد.